

Sygn. akt III Ca 1029/18, III Ca 1554/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędzia SO Henryk Brzykiewicz

Sędzia SO Roman Troll

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa G. K. i E. K.

przeciwko M. K.

o zachowek

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w T. G.

z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt I C 1659/14

I. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że:

1. w punktach 1 i 3 zasądzoną w nich kwotę 9.027,66 zł obniża do kwoty 7.225,63 zł (siedem tysięcy dwieście dwadzieścia pięć złotych i sześćdziesiąt trzy grosze);

2. w punktach 2 i 3 zasądzoną w nich kwotę 9.027,66 zł obniża do kwoty 7.225,63 zł (siedem tysięcy dwieście dwadzieścia pięć złotych i sześćdziesiąt trzy grosze);

3. w punkcie 4 zasądzoną w nim kwotę 1.729,21 zł obniża do kwoty 911,32 zł (dziewięćset jednaście złotych i trzydzieści dwa grosze);

4. w punkcie 5 zasądzoną w nim kwotę 1.217,00 zł obniża do kwoty 604,00 zł (sześćset cztery złote);

5. w punkcie 6 nakazaną do pobrania na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach kwotę 970,50 zł obniża do kwoty 582,30 zł (pięćset osiemdziesiąt dwa złote i trzydzieści groszy);

6. dodaje punkt 7 o brzmieniu: nakazuje pobrać od każdej z powódek na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach kwoty po 194,10 zł (sto dziewięćdziesiąt cztery złote i dziesięć groszy) tytułem nieuwiszczonych kosztów sądowych;

II. oddala obie apelacje w pozostałych zakresach;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki G. K. kwotę 255,56 zł (dwieście pięćdziesiąt pięć złotych i pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

IV. zasądza od pozwanej na rzecz powódki E. K. kwotę 255,56 zł (dwieście pięćdziesiąt pięć złotych i pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

V. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 1.022,15 zł (tysiąc dwadzieścia dwa złote i piętnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym;

VI. nakazuje pobrać od każdej z powódek na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach kwoty po 313,25 zł (trzysta trzynaście złotych i dwadzieścia pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym.

SSO Roman Troll SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

Sygn. akt III Ca 1029/18, III Ca 1554/18

UZASADNIENIE

Powódki G. K. i E. K. domagały się zasądzenia od M. K. kwot po 12.013,89 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2014 roku tytułem zachowku po spadkodawcy G. D., oraz zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania i wydanie wyroku zaocznego w przypadkach prawem przepisanych wskazując, jako mające podstawę prawną roszczenia art. 995-1000 k.c.

W odpowiedzi na pozew pozwana M. K. wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na powagę rzeczy osądzonej (ugodzonej) z uwagi na treść ugody zawartej przez strony w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach sygn. I C 396/11, a w przypadku uznania zarzutu za chybiony o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazała, że na mocy powołanej ugody pozwana zapłaciła pozwanym oraz spadkodawczyni G. D. kwoty po 6.666,66 złotych w siedmiu ratach. Odnosząc się merytorycznie do żądania pozwu pozwana podała, że darowizna dokonana przez dziadków winna należeć do drobnych darowizn, z uwagi na jej obciążenie ustanowieniem prawa dożywotniego zamieszkiwania darczyńców w nieruchomości. Ponadto powódki nie wykazały wysokości dochodzonego roszczenia

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2015 roku Sąd oddalił wniosek w przedmiocie odrzucenia spadku. Pozwana złożyła zażalenie od tego postanowienia. Sąd Okręgowy po rozpoznaniu zażalenia oddalił je postanowieniem z dnia 2 września 2015 roku.

Sąd Rejonowy w T. G. wyrokiem z dnia 19 grudnia 2017r. zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powódki G. K. kwotę 9.027,66 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 4 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty oraz zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powódki E. K. kwotę 9.027,66 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 4 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalając.

Sąd nadto zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powódki G. K. kwotę 1.729,21 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powódki E. K. kwotę 1.217 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, jak również nakazał pobrać od pozwanej M. K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 970,50 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że w sprawie I Ns 515/14 postanowieniem z dnia 11 czerwca 2014 roku Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach stwierdził nabycie spadku po spadkodawczyni G. D. zmarłej dnia 5 czerwca 2013 roku, który nabyły m. in. powódki G. K. i E. K., każda z nich w 1/3 części. Postanowienie uprawomocniło się dnia 3 lipca 2014 roku. Z ustaleń Sądu wynikało, że spadkodawczyni pozostawiła trzy córki a to powódki i matkę pozwanej - I. M.. Spadkodawczyni nie pozostawiła majątku a jedynie środki zgromadzone na rachunku bankowym w kwocie 6.339,51

złotych. Spadkodawczyni była uprzedni współwłaścicielką nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego położonego w T. przy ul. (...) o powierzchni 51,20 m², objętej księgą wieczystą nr (...). Aktem notarialnym z dnia 12 kwietnia 2007 roku spadkodawczyni i jej mąż T. D. przenieśli na pozwaną prawo własności nieruchomości. W chwili dokonania darowizny nieruchomość była wolna od jakichkolwiek obciążeń, praw osób trzecich i nie było żadnych ograniczeń co do swobodnego nią dysponowania. Jednocześnie pozwana ustanowiła na rzecz darczyńców służebność dożywotniego i bezpłatnego zamieszkiwania. Kwestie zapłaty zachowku po T. D. zostały ustalone ugodą zawartą przez powódki z pozwaną w dniu 21 listopada 2011 roku. Pozwana zapłaciła powódkom cały należny zachówek po T. D..

Lokal mieszkalny w chwili dokonania darowizny był zdalny do użytku, nie wymagał remontów, miał ogrzewanie elektryczne i łazienkę. Okna wymieniono na nowe w 2005 roku. Była to pierwsza i jedyna darowizna dokonana przez dziadków na rzecz pozwanej. Powódki mieszkają na stałe za granicą od kilkudziesięciu lat. Utrzymywały stałe kontakty ze spadkodawczynią telefoniczne i osobiste, z tym, że G. K. intensywniejsze.

Lokal został wykupiony od gminy nie za pieniądze darczyńców ale za środki wchodzące w skład majątku wspólnego pozwanej i jej męża. Kwota nakładu poniesionego przez pozwaną na wykup lokalu wyniosła 6.978 złotych.

Wartość nieruchomości podlegającej zaliczeniu do spadku wynosiła 115.319 złotych a wartość służebności osobistej 27.924 złotych. W dniu 9 sierpnia 2017 roku pozwana zbyła nieruchomość za kwotę 96.000 złotych.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy, jako podstawę prawną roszczenia pozwu wskazał art. 1000 k.p.c. Następnie przytaczając treść art. 991 k.c., art. 1000 k.c., Sąd wskazał, że odpowiedzialność z tytułu zachowku, na podstawie art. 1000 k.c. ogranicza się do wartości wzbogacenia będącego skutkiem darowizny

Sąd wskazał, że wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, a według cen z chwili ustalania zachowku zgodnie art. 995 § 1 k.c.

Sąd na podstawie poczynionych ustaleń stwierdził, że stan nieruchomości uległ niewielkiej zmianie od chwili otwarcia spadku i wartość nieruchomości, a jej wartość wynosi 115.319 złotych pomniejszona o nakład poniesiony przez pozwaną kwotę 108.332 złotych. Sąd stwierdził przy tym, że wartość spadku po G. D. wyniosła odpowiednio 54.166 złotych. Sąd stwierdził, że powódkom należała się kwota zachowku w wysokości 9.027,66 złotych jako 1/6 (czyli 1/2 z 1/3) części. Sąd jako uzasadnione przyjął rozliczenie kosztów poniesionych przez pozwaną na wykup lokalu od gminy, ale nie uwzględnił kosztów poniesionych na utrzymanie lokalu od momentu jego nabycia uznając, że obowiązek taki jest regulowany prawnie i nie stanowi nakładu na lokal.

Sąd nadto nie uwzględnił wartości nieruchomości obciążonej służebnością w kwocie 87.395 złotych, gdyż z aktu notarialnego darowizny wynika, że nieruchomość w chwili dokonania darowizny nie miała żadnych obciążeń a do ustanowienia służebności doszło na wniosek pozwanej już po przejściu na jej rzecz prawa własności nieruchomości.

Uwzględniając wskazane powyżej okoliczności Sąd zasądził roszczenie główne z odsetkami od dnia ustalenia wartości spornej nieruchomości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwaną.

Apelację od tego orzeczenia wniosła pozwana zaskarżając wyrok w części, a o to:

- a) w zakresie pkt. 1 zaskarżonego wyroku w części uwzględniającej powództwo ponad kwotę 4.268,63 zł tj. co do kwoty 4.759,03 zł, zasądzoną wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, zasądzoną na rzecz powódki G. K. od pozwanej M. K.
- b) w zakresie pkt. 2 zaskarżonego wyroku w części uwzględniającej powództwo ponad kwotę 4.268,63 zł tj. co do kwoty 4.759,03 zł, zasądzoną wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty, zasądzoną na rzecz powódki E. K. od pozwanej M. K.

c) w zakresie pkt. 4 zaskarżonego wyroku w części zasądzonej na rzecz powódki G. K. kwotę 1.729,21 zł tytułem kosztów postępowania,

d) w zakresie pkt. 5 ww. wyroku w części zasądzonej na rzecz powódki E. K. kwotę 1.217,00 zł tytułem kosztów postępowania,

e) w zakresie pkt. 6 zaskarżonego wyroku w części nakazującej pobrać od pozwanej M. K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 970,50 zł, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy:

a) art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie przedstawionych przez pozwaną w toku postępowania dowodów z dokumentów, które miało istotny wpływ na wynik postępowania i w konsekwencji uznanie, iż powódki dochodzą zapłaty zachowku, nie zaś należności pieniężnej stanowiącej jego uzupełnienie,

b) art. 233 k.p.c. w związku z art. 995 § 1 k.c. poprzez wadliwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i legalność tej oceny oraz poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów zgromadzonych w niniejszym postępowaniu, co w konsekwencji spowodowało powstanie błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia i mających istotny wpływ na jego treść i przyjęcie, iż pozwana jest zobowiązana do zapłaty na rzecz powódek kwoty w łącznej wysokości 18.055,32 zł, podczas gdy kwota tak jest kwotą nienależną i zawyżoną,

c) art. 102 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie a w konsekwencji rozstrzygnięcie o kosztach procesu, przy uwzględnieniu okoliczności, że powódki uległy pozwanej w nieznacznym stopniu i obciążenie kosztami procesu w całości pozwanej pomimo, iż powódki uległy w stopniu znacznym, zaś brak było pozostałych przesłanek pozwalających na obciążenie wyłączenie pozwanej kosztami procesu,

d) błędne ustalenie przez Sąd pierwszej instancji, że wartość zachowku, określona jest poprzez ustalenie jego wartości hipotetycznej a nie rynkowej oraz bez odliczenia obciążeń dotyczących tego zachowku,

Nadto zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 991 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji uznanie, iż powódki dochodzą od pozwanej całości zachowku nie posiadają zaś jedynie roszczenia o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku, co odniosło skutek w wadliwym obliczeniu należności powódek;

b) art. 995 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie niniejszego postępowania, a w konsekwencji uznanie, iż wartość przedmiot darowizny uczynionej na rzecz pozwanej jest znacznie wyższa, zaś w konsekwencji tego wadliwe ustalenie wartości przypadających powódkom sched spadkowych, co odniosło skutek w zawyżeniu należności przysługujących powódkom;

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w T. G. z dnia 19 grudnia 2017 roku w sprawie o sygn. akt I C 1659/14 w pkt. 1 w taki sposób, że pozwana M. K. ma zapłacić na rzecz powódki G. K. kwotę 4.268,63 zł, w pkt. 2 w taki sposób, że pozwana M. K. ma zapłacić na rzecz powódki E. K. kwotę 4.268,63 zł (słownie: cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt osiem złotych i sześćdziesiąt trzy grosze); oraz zmianę zaskarżonego zmianę zaskarżonego wyroku poprzez proporcjonalne orzeczenie o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego, a to zmianę w pkt. 4, 5, 6; ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej jak również zasądzenie od powódki i od powódki na rzecz pozwanej M. K. kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu objętym apelacją;

W odpowiedzi na apelację powódki wniosły o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie powódek przyjmując jako podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne.

Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Przepis art. 233 k.p.c., którego naruszenie zarzuciła pozwana, odnosi się wprost do oceny dowodów wskazując, według jakich kryteriów winna być ona przeprowadzona. Wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów stanowiąc w § 1, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, które jedynie mogą zostać przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00). Z tego wynika, że do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. nie jest wystarczające przekonanie strony o ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Również same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., I UK 347/11).

Mając na względzie powyższe, apelująca, stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., jest obowiązana wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Pozwana tymczasem, nie wskazuje uchybieniu przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, w szczególności dowodu z opinii biegłego, tj.: regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów poprzestając jedynie na kwestionowaniu uwzględniania roszczenia w większym zakresie aniżeli uznawała to strona pozwana, co zresztą wynika z dalszych wywodów w apelacji i zakresu zaskarżenia.

Uwzględniając podnoszone przez nią okoliczności, jak również zakres zaskarżenia, zasadniczym zagadnieniem dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy było prawidłowe ustalenie substratu zachowku, który powinien stanowić podstawę obliczenia wysokości roszczenia należnego powódkom.

Zgodnie z art. 991 k.c. w zw. z art. 1000 § 1 k.c. przy obliczaniu wartości spadku powiększonego o wartość doliczanej do spadku darowizny należy ustalić czystą wartość spadku. Od wartości tej odlicza się długi spadkowe.

Sąd I instancji prawidłowo poczynił ustalenia faktyczne, iż podstawę do ustalenia substratu zachowku stanowiła darowizna nieruchomości oraz środki finansowe zgromadzone na rachunkach bankowych.

Sąd Okręgowy uznał w szczególności za prawidłowe ustalenia dotyczące wartości nieruchomości będącej przedmiotem zachowku, czyniąc je jednocześnie podstawą swojego rozstrzygnięcia. Ustalenia te bowiem zostały

dotatkowe zweryfikowane w postępowaniu odwoławczym, na podstawie materiału dowodowego dopuszczonego i przeprowadzonego w tym postępowaniu.

Na podstawie przeprowadzonych w postępowaniu dowodów wynika, że wartość nieruchomości lokalowej położonej w T. przy ul. (...) według stanu na dzień 12 kwietnia 2007r. bez uwzględnienia służebności osobistej wynosi 122.700 zł.

Wartość nieruchomości lokalowej położonej w T. przy ul. (...) według stanu z dnia 12 kwietnia 2007 roku z uwzględnieniem służebności osobistej wynosi 92.054 zł.

(dowód: opinia biegłego z dnia 27 listopada 2018r., k. 519 – 546)

Pomimo istniejących rozbieżności w wycenie wartości nieruchomości (w ustaleniach sądu I instancji wartość nieruchomości podlegającej zaliczeniu do spadku wynosiła 115.319 złotych a wartość służebności osobistej 27.924 złotych, tj. wartość nieruchomości z uwzględnieniem służebności wynosiła 87.395 zł), to jednak okoliczność ta nie mogła wpływać na korektę tych ustaleń. W ocenie Sądu Okręgowego, biegły nie wyjaśnił, w sposób jednoznaczny i spójny logicznie, z czego wynikała taka zmiana wartości nieruchomości. Wskazywane przez niego okoliczności i zmiana modelu zastosowanego przy powyższym wyliczeniu, nie została przez niego w sposób jednoznaczny uzasadniona. Nadto nie można pominąć, że w tym zakresie uwzględnienie wartości niższej było również podyktowane zasadą procesową wyrażoną w art. 384 k.p.c.

Jak wynika z okoliczności faktycznych sprawy wartość spadku stanowiąca podstawę do obliczenia zachowku wynosiła 93.694,58 złotych, co obejmowało wartość mieszkania (87.395 złotych) oraz środków zgromadzonych na rachunku bankowym (6.299,58 złotych). Niemniej jednak wskazana wartość winna zostać obniżona o kwotę nakładów poczynionych na wykup lokalu w wysokości 6.978 zł, której Sąd I instancji nie uwzględnił. Uznać zatem należało, że kwotę do obliczenia wysokości zachowku wynosiła 86.707,58 złotych.

Zatem wartość całego należnego każdej z powódek zachowku wynosiła 7.225,63 złote ($86.707,58 \text{ zł} \times 1/2 \times 1/3 \times 1/2$). Skoro zatem zasądzona przez Sąd I instancji kwota zachowku była wyższa, tj. 9.027,66 złotych, apelacja pozwanej musiała odnieść skutek i uzasadnionym było obniżenie zasądzonego zachowku do kwoty po 7.225,63 złotych na rzecz każdej z powódek.

Z tych względów apelacja pozwanej została uwzględniona w zakresie określonym w punkcie I ppkt 1 i 2 wyroku w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c., a w pozostałym zakresie oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

Konsekwencją rozstrzygnięcia reformatoryjnego stała się konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia przy uwzględnieniu, że powódki utrzymały się ze swym roszczeniem w 60 %, o czym orzeczono w punkcie I ppkt 3-4 wyroku.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 k.p.c. obniżono wysokość nieuiszczonych wydatków obciążających pozwaną do kwoty 582,30 zł, a wobec uwzględnienia, że powódki utrzymały się ze swym roszczeniem w 60 %, dokonano stosunkowego rozdzielenia (po połowie) pozostałych kosztów sądowych w kwocie 388,20 zł i obciążono obowiązkiem ich uiszczenia każdą z powódek.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 2 k.p.c. przy uwzględnieniu, że apelacja pozwanej została uwzględniona w 38 %.

Koszty te, odnośnie postępowania odwoławczego wywołanego apelacją pozwanej, ustalono na podstawie § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października

2015r. **w sprawie opłat za czynności radców prawnych** (Dz.U. z 2015 poz. 1804 z późniejszymi zmianami) w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016r. oraz przy uwzględnieniu opłaty od apelacji w kwocie 476 zł.

Nadto na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 k.p.c. obciążono każdą ze stron obowiązkiem poniesienia nieuiszczonych wydatków które w postępowaniu odwoławczym wyniosły łącznie 1.648,65 zł. Przy uwzględnieniu, że pozwana utrzymała się ze swą apelacją w 38 %, winna ona ponieść koszty sądowe postępowania odwoławczego do kwoty 1.022,15, natomiast pozostałą część kosztów, tj. 626,50 zł, obciążono powódki po połowie.

SSO Roman Troll SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkewicz